

СТАНОВИЩЕ

от доцент д-р Камелия Вунова – Нарлева
Висше Военноморско училище „Н. Й. Вапцаров” Варна
член на Научно жури за придобиване на образователна и научна
степен „доктор” по научна специалност ш. 05.02.21
„Организация и управление на производството (индустрия)“.

Автор на дисертационния труд: маг. Весела Борисова Дичева

Тема на дисертационния труд: „Концепция за бизнес модел на технологично предприемачество в българските малки и средни предприятия“

Научни ръководители:

1. Проф. д.ик.и. инж. Ангел Блажев Мирчев
2. Доц. Д-р Светлана Костова Лесидренска

Настоящото становище е изготвено въз основа на Заповед на Ректора на Технически университет – Варна № 431 и в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ) и Правилника за приемане, обучение на докторанти и придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките” в Технически университет – Варна.

1. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационното изследване на маг. Весела Борисова Дичева на тема: „Концепция за бизнес модел на технологично предприемачество в българските малки и средни предприятия“ е задълбочен в теоретичен аспект дисертационен труд с доказан практически резултат. Приложеният научен подход от автора към изследваното явление и множеството емпирични изследвания по темата доближават към работещ модел за насърчаване на предприемаческата активност и по-конкретно на технологичното предприемачество на организациите в Р. България.

В структурно отношение, дисертационният труд е разработен в съответствие с разпоредбите на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ. Състои се от въведение, изложение,

заклучение, богат набор от литературни източници и приложения. В дисертационния труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ са открити авторската позиция, практическата приложимост на направените предложения и приносите на изследователя, в областите, по които работи. Те се базират на съвременни и значими теоретични и емпирични анализи в сферите на предприемачеството, предприемаческото управление и технологичното предприемачество.

2. Анализ и оценка на съдържанието на дисертационния труд

В дисертационния труд се открояват редица приносни аспекти, *от които три с особена важност. Първият* е свързан с актуалността на темата, особено що се касае до технологичната активност на предприятията в нашата страна. Р. България към 2019 година, в сравнение с други страни – членки на ЕС е с един от най-ниските дялове на предприятия във високо-технологичния сектор. Този факт изисква съзнателното изследване, изучаване и прилагане на предприемаческия технологичен подход при изследване на факторите от средата – както от гледна точка на нейния вътрешен контекст, така и от позицията на нейното външно обкръжение. Приложението именно на този подход, със своята всеобхватност и сложност, налага нов опит; приложение на съвременни управленски практики и отговорно отношение на ръководителите за насърчаване на предприемаческата и технологичната активност.

Вторият е свързан с методическите основи за изследване на технологичното предприемачество в нашата страна. Изведеният концептуален модел и получените резултати от направените изследвания проектират изграждането на унифицирана методическа основа - научна новост - за изучаване и анализ на технологичното предприемачество. За ролята и значимостта на дисертационното изследване е важно и уточнението, че формираната от автора методологическа основа се доказва в голяма степен посредством извършени множество емпирични изследвания, като например: обработка на вторични данни от предшестващи изследвания на наши и чужди автори от Европа и света, собствено изследване чрез провеждане на анкетно проучване сред технологично ориентирани малки, средни и отчасти големи предприятия (с цел сравнителен анализ), полуструктурирано интервю сред служители на технологично базирани предприемачески фирми, тестове за оценка на креативността сред реално работещи предприемачи и студенти на Технически университет - Варна за периода 2013 – 2015 г.

Третият аспект е свързан с практическата полезност на дисертационния труд. Тук бих искала да открия извършения анализ по повод на предприемаческата активност от част от студентите в Технически университет – Варна. Използваният подход и инструментариум могат да бъдат усъвършенствани в бъдеще с цел идентифициране на бъдещи предприемачите – ръководители с висок потенциал за растеж и развитие.

Изследването на посочените и други аспекти в дисертационния труд доказват в голяма степен основното твърдение в дисертационния труд, че *решаващ фактор* за

повишаване ефективността на българските технологично ориентирани МСП от предприемачески тип е акцентиранието върху развитието на човешките ресурси, като елемент от техния бизнес модел. Изведените теоретични и приложни доказателства могат да послужат като фундамент, въз основа на който да бъдат извършени последващи изследвания, съобразно променящите се фактори на средата, както и да провокират формирането на нови измерения и адекватна на това оценка на технологичното предприемачество.

3. Препоръки за бъдещи научни изследвания

Бъдещите изследвания на автора, могат да бъдат съобразени и усъвършенствани със следните препоръки от теоретичен и приложен характер:

От съществено значение за развитие на теорията по темата е да се открият различията между *традиционното предприемачество и технологично предприемачество в нашата страна*. По този начин, биха могли да се дефинират критерии за идентификация на технологичното предприемачество, които да бъдат приложени в производствената, технологична и експертна практика.

На второ място, изследванията на автора биха могли да се обогатят в бъдеще време с иновативната концепция за вътрешното предприемачество. Тя би имала полезност към темата, доколкото засяга ролята на човешките ресурси и техния принос и подкрепа. По този въпрос съществена роля имат *нагласите на ръководителя, следвани от ефективните и принципни политики по управление на човешките ресурси*.

4. Заключение

Като отчитам изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ПЗРАСРБ), Правилника за приемане, обучение на докторанти и придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“ в Технически университет – Варна, смятам, че дисертационният труд на редовен докторант Весела Борисова Дичева на тема „Концепция за бизнес модел на технологично предприемачество в българските малки и средни предприятия“ по ш. 05.02.21 „Организация и управление на производството (индустрия)“ съдържа теоретични и приложни приноси, които отговарят за придобиване на научна степен „доктор“.

08. 11. 2019.

Подпис:

Варна

(Доцент д-р Камелия Вунова - Нарлева